

Хмельницький, 2003. 20 с.

4. Дичев Т. Г. Проблема адаптації людини в умовах науково-технічної революції. *Науково-технічна революція, суспільство і медицина*. М.: Медицина, 1973. С. 94 – 95.

Кінах Богдана Ігорівна

здобувач вищої освіти 1-го курсу

Ядловська Ольга Степанівна

доцент кафедри соціально-гуманітарних

дисциплін, кандидат історичних наук

(Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ)

ВІЙСЬКОВА ЗВИТЯГА КОЧОВОГО ПЛЕМЕНІ КІММЕРІЙЦІВ

Кіммерійці були дуже вправними воїнами та стратегами. Вони вели повносили битви із державами близького сходу. Маючи могутнє військо, кіммерійці успішно захищали територію, на якій мешкали. Ці племена мали великий досвід у веденні воєн і підготовці до них та залишили помітний слід в історії.

Кіммерійцями називають носіїв новочеркаської культури із двокільчастими вудилами, які з'явилися у Північному Причорномор'ї з Північного Кавказу і витіснили місцевих землеробів зі степової смуги України. Вони примусили лісостепових землеробів укріпляти свої поселення і навіть частково мігрувати на лівий берег Дніпра, звідкіля місцеві носії бондарихинської культури, також під тиском кіммерійців, вимушені були відійти на північ. І, що важливо, завдяки войовничій і агресивній політиці кіммерійців, цей етнонім став загальним для всього причорноморського регіону, який лишився в уяві античних авторів «землею кіммерійською» [4].

Вершники, як надто помітна і боездатна одиниця кіммерійських військових угруповань, значною мірою обумовили військові успіхи цього народу на історичній арені. Саме в той час кіннота, що була елітою кіммерійського війська, стала вирішальною силою у військових діях. Провідна роль озброєних вершників зберіглася у подальшому і в скіфську епоху, і в середньовіччі. Зброєю ближнього бою в кіммерійську епоху були мечі та кинджали з бронзи або заліза. Використовувалася також біметалева зброя з бронзовим руків'ям та залізним клинком. Ці мечі і кинджали прийшли на зміну мініатюрним металевим ножам-кінджалам з кільцевим упором, а також черешковим кинджалам з паралельними лезами і осьовим потовщенням клинка, що використовувався степовим населенням Північного Причорномор'я в епоху пізньої бронзи [3].

У відділенні для стріл носили до 42 стріл, які мали кістяні, бронзові чи залізні наконечники і древки довжиною 55–60 см. Кістяні наконечники були втульчастими і були чотирикутні чи круглі у розрізі (форма кулі від гвинтівки), бронзові вістря були втульчасті, дволопатеві, з ромбічною чи трапецієподібною голівкою, такі ж форми мали залізні наконечники [3]. Меч подібної форми (довгий клинок, велике перпендикулярне клинку перехрестя, кругле навершя руків'я) зображено на кіммерійській кам'яній стелі VIII–VII ст. до н. е. Судячи з цього зображення, довгий меч кіммерійці носили з лівої сторони, щоб зручніше було витягати його у бою правою рукою. Короткі мечі або кинджали носили справа [1].

Використання кіммерійцями щитів підтверджено археологічно – разом із згаданим «зерцальним» обладунком у Слободзеї знайдено і бронзові обкладки для щита. Варто припустити, що його форма була не прямокутна з заокругленим кінцем, як це припускає В. Ключко, а скоріше, форма овалу з паралельними довшими сторонами. Щити такої форми широко відомі за скіфським матеріалом: наприклад, щит з залізними обкладками і бронзовою фігурою риби з кургану Солоха IV ст. до н. е. [2].

Плем'я кіммерійців залишили глибинний слід в історії стародавньої України. Історики з кожним роком знаходять нові археологічні знахідки про ведення бою кіммерійців. Їх сила, міць и повага кіммерійців до землі, на якій вони мешкали гідна вшанування.

Список використаної літератури

1. Кіммерійці – перше плем'я на території сучасної України. *Ветерани.UA*. URL: http://veterano.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6762:kimmerijtsi-pershe-plem-ya-na-teritoriji-suchasnoji-ukrajini&catid=36&Itemid=191. (Дата доступу: 19.09.21)
2. Кіммерійці. IX–VIII ст. до Р.Х. *Ucraina Inter Arma*. 24.02.2012. URL: <https://www.ucrainarma.org/materiali/kimmeriyci.html>. (Дата допуску: 19.09.21)
3. Махортих С. Військова справа кіммерійців. *Культурно-історичний, просвітницький портал «Спадщина Предків»*. URL: <https://spadok.org.ua/kimmeriya/viyskova-sprava-kimmeriytsiv>. (Дата доступу: 19.09.21)
4. Olhovskiy S. Кіммерійці – до проблеми визначення носіїв культури. Історіографічний аспект. URL: <http://museum-monument.knukim.edu.ua/article/view/205323>. (Дата допуску: 19.09.21)